

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski

SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

w sprawie S. Z.

skazanego z art. 258 § 1 kk i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 27 września 2013 r.,

wniosku obrońcy skazanego w przedmiocie wznowienia postępowania

zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 31 maja 2007 r., utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w O. z dnia 28 grudnia 2006 r.,

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek,

2. zwolnić skazanego S. Z. od ponoszenia

kosztów postępowania wznowieniowego,

3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A.

Z. kwotę, 442,80 (czterysta czterdzieści dwa i

80/100) złotych, w tym 23 % należnego podatku VAT, tytułem

kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu

S. Z. z urzędu.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w O. z dnia 28 grudnia 2006 r., S. Z. uznany został za winnego popełnienia czterech przestępstw, w tym tego, że w okresie od 5 stycznia 2002 r. do sierpnia 2002 r. w O., P. i innych miejscowościach na terenie Polski oraz w K. i innych miejscowościach na terenie Republiki Federalnej Niemiec wspólnie w porozumieniu z ustalonymi i nieustalonymi osobami brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej zajmującej się wywozem za granicę i wprowadzaniem do obrotu znacznej ilości substancji psychotropowej w postaci amfetaminy, to jest przestępstwa z art. 258 § 1 k. k. i za to na podstawie powołanego przepisu skazany na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Nadto oskarżony został uznany za winnego tego, że w okresie od dnia 5 stycznia 2002 r. do 12 lipca 2002 r., w O., P. innych miejscowościach na terenie Polski oraz w K. i w miejscowościach na terenie Republiki Federalnej Niemiec, działając zorganizowanej grupie przestępczej oraz w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu z innymi ustalonymi i nieustalonymi osobami, wbrew przepisom ustawy, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadził do obrotu znaczną ilość substancji psychotropowej w postaci amfetaminy wwożąc z nieustalonego miejsca w Polsce do Republiki Federalnej Niemiec przez przejście graniczne w Świecku co najmniej 4,5 kg amfetaminy, przy czym:

- w dniu 5 stycznia 2002r. wziął udział w wywozie co najmniej 0,5 kg amfetaminy, którą wprowadził do obrotu w K. w Niemczech poprzez sprzedanie jej za kwotę stanowiącą równowartość 3000 EURO,
- w dniu 16 stycznia 2002r. wziął udział w wywozie co najmniej 1 kg amfetaminy, którą wprowadził do obrotu w K. w Niemczech poprzez sprzedanie jej za kwotę stanowiącą równowartość 7000 EURO,
- w dniu 5 maja 2002r. wziął udział w wywozie samochodem marki „Ford Escort” co najmniej 1,5 kg amfetaminy, którą wprowadził do obrotu w nieustalonym miejscu na terenie Niemiec,
- w dniu 12 lipca 2002r. wziął udział w wywozie co najmniej 1,5 kg amfetaminy, którą wprowadził do obrotu w K. w Niemczech, tj. czynu z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k., tj.

przestępstwa z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485) w zw. z art. 12 k.k. i za to skazany na karę 5 lat pozbawienia wolności i 200 stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 20 złotych.

Niezależnie od tego S. Z. uznano winnym przestępstw nie objętych niniejszym wnioskiem o wznowienie postępowania, tj. przestępstwa z art. 275 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za które wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz ciągu przestępstw z art. 264 § 2 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 264 § 2 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 91 § 1 k.k. za który skazano go na 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Jako karę łączną orzeczono wobec oskarżonego karę 6 lat pozbawienia wolności.

Wyrok ten został zaskarżony apelacją przez obrońcę oskarżonego jedynie w części dotyczącej czynów przypisanych S. Z. w ust. I i II wyroku Sądu I instancji oraz wymiaru kary łącznej. Po rozpoznaniu środka odwoławczego Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 31 maja 2007 r., zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Od wyrok Sądu odwoławczego obrońca skazanego wywiódł kasację w zakresie przypisanych S. Z., przestępstw polegających na udziale w zorganizowanej grupie przestępczej i wprowadzaniu do obrotu znacznych ilości amfetaminy (ust. I i II wyroku Sądu I instancji), podnosząc zarzut rażącego naruszenia przepisów art. 4 k.p.k., art. 5 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2008 r., sygn. akt II KK 304/07, kasację tę oddalił jako oczywiście bezzasadną.

Następnie przedmiotowe wyroki zostały objęte wnioskiem obrońcy skazanego o wznowienie postępowania opartym o przepis art. 540 § 1 pkt. 2 k.p.k. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 12 stycznia 2009 r., sygn. akt II KO 76/08, wniosek ten oddalił (k.1004-1007 T.V).

Kolejny wniosek o wznowienie postępowania sporządzony przez wyznaczonego do tego celu obrońcę z urzędu wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 20 maja 2013 r. Autor wniosku na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit a k.p.k. w zw.

z art. 542 § 1 k.p.k., art. 544 § 2 k.p.k. i art. 547 § 2 k.p.k. wniósł o wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w O. z dnia 28 grudnia 2006 r., utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 31 maja 2007 r., w zakresie czynów zarzuconych skazanemu w pkt I i II aktu oskarżenia i uchylenie w tej części obu wyroków z przekazaniem sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O.

Wniosek ten został oparty o podstawę *propter nova*. W jego uzasadnieniu obrońca podniósł, że aktualnie pojawił się nowy dowód nieznanый przedtem orzekającym w tej sprawie Sądowi w postaci zeznań świadka A. M. złożonych w innym postępowaniu zakończonym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 18 października 2010 r., wskazujący na to, że S. Z. nie dopuścił się popełnienia zarzucanych mu przestępstw z art. 258 § 1 k. k. i art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485) w zw. z art. 12 k.k., albowiem świadek ten przesłuchiwany w dniu 7 maja 2009 r. wyraził opinię, że skazany nie należał do zorganizowanej grupy przestępczej działającej w O. i w innych miejscowościach na terenie Polski i Niemiec. Zdaniem wnioskodawcy relacje A. M. w sposób negatywny weryfikują prawdomówność świadka M. R., na zeznaniach którego oparto wyrok skazujący S. Z. W konkluzji potrzeba wznowienia postępowania we wskazanych w *petitum* wniosku sprawach wynikała z konieczności ponownej oceny wartości dowodowej zeznań świadka M. R.

Prokurator Prokuratury Generalnej w pisemnej odpowiedzi wniósł o oddalenie przedmiotowego wniosku nie dopatrując się wystąpienia żadnej z podstaw wznowieniowych, o których mowa w art. 540 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania nie zasługuje na uwzględnienie. Warto przypomnieć, że oparcie tego wniosku o podstawę wznowieniową *propter nova* określoną w art. 540 § 1 pkt 2 lit a k.p.k. może okazać się skuteczne tylko wtedy, gdy już na etapie postępowania wznowieniowego – w chwili rozstrzygnięcia wniosku, ocena wskazanych w nim faktów i zaproponowanych dowodów nieznanых przedtem sądowi, uzasadnia wysokie prawdopodobieństwo wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych w wyrokach objętych wnioskiem, oraz pozwala przyjąć, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie

podlegał karze. Dlatego, sam fakt zgłoszenia nowego dowodu nie obliguje sądu do wznowienia postępowania, skoro każdy prawomocny wyrok sądu korzysta z domniemania prawdziwości, dopóki wnioskodawca nie wykaże, że wyrok taki jest obarczony konkretnymi błędami w zakresie dokonanych ustaleń faktycznych lub wadami prawnymi. Zatem, o pozytywnym rozstrzygnięciu wniosku, przy wskazanej podstawie wznowieniowej, decyduje treść proponowanego dowodu, konfrontowana z pozostałym materiałem dowodowym, który był podstawą kwestionowanego rozstrzygnięcia. Analiza przedmiotowego wniosku dokonana przy zastosowaniu art. 118 § 1 k.p.k. pozwala uznać, że jego autorowi nie chodzi o wykorzystanie świadka A. M. jako źródła dowodowego, celem jego przesłuchania przed Sądem wznowieniowym w trybie art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k. dla ustalenia okoliczności nieznanych Sądowi orzekającym w tej sprawie na etapie postępowania jurysdykcyjnego, lecz dla dokonania ponownej oceny ustaleń faktycznych w sprawie II K .../06 już po wznowieniu postępowania, co trafnie zauważa Prokurator Prokuratury Generalnej w pisemnej odpowiedzi na wniosek. W konsekwencji taka konstrukcja wniosku pozostaje na granicy prawnej dopuszczalności.

Niezależnie od tego skarżący pomija rzeczywistą rolę procesową jaką w sprawie II K .../10 Sądu Okręgowego w O. pełnił A. M. W istocie został on oskarżony wespół z trzynastoma innymi osobami o dokonanie szeregu przestępstw kryminalnych, w tym o nielegalny obrót narkotykami (k.663-666 akt sprawy II K .../10). W sprawie tej oskarżonym był także S. Z., z tym że Sąd wyłączył jego sprawę do odrębnego postępowania, wobec złożenia przez oskarżonego wniosku o dobrowolne poddanie się karze i wyrokiem z dnia 18 października 2010 r., sygn. akt II K .../10, skazał go za przestępstwo z art. 56 ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności i 80 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda oraz przepadek równowartości korzyści osiągniętej z przestępstwa (k.693 akt sprawy II KK .../10). W istocie zeznania na które powołuje się skarżący, wskazując je jako nowy dowód, stanowią wyjaśnienia A. M. złożone w charakterze podejrzanego, które ze swej istoty nie są obarczone obowiązkiem mówienia prawdy, tak jak zeznania świadka.

Jednocześnie nie można uznać, że treść relacji A. M. przytoczonej we wniosku o wznowienie postępowania podważa ustalenia faktyczne dokonane w sprawie II K .../06 Sądu Okręgowego w O. oraz neguje prawdziwość zeznań świadka M. R. jako ich podstawy dowodowej. Autor wniosku powołał się na wyjaśnienia A. M. złożone przed prokuratorem w dniu 7 maja 2009 r. na etapie postępowania przygotowawczego w sprawie II K .../10 (k.404), w których jako podejrzany wypowiadał się na temat S. Z. Ujawnił on wówczas kiedy i w jakich okolicznościach poznał się z S. Z. oraz opisał ich współpracę w zakresie handlu narkotykami. Odpowiadając na pytanie przesłuchującego A. M. wyjaśnił, że S. Z. nie należał do „naszej grupy”. Należy jednak zauważyć, że sprawa ta dotyczyła grupy przestępczej funkcjonującej w O. i w szeregu innych miejscowościach, w przedziale czasowym od przełomu 2003 i 2004 r., do stycznia 2006 r., podczas gdy czyny przypisane S. Z. w sprawie II K .../06 w ust. I i II wyroku Sądu Okręgowego w O. obejmowały okres od 5 stycznia 2002 r. do sierpnia 2002 r. Trzeba podkreślić, że A. M. w prowadzonej przeciwko niemu sprawie był wielokrotnie przesłuchiwany i w swoich wyjaśnieniach nie wypowiadał się na temat działalności przestępczej S. Z. w 2002 r., ujawniając jedynie znajomość tego skazanego z B. G. i S. B., którzy przecież według ustaleń Sądu w sprawie II K .../06, wchodzili w skład grupy przestępczej, do której należał S. Z.

Argumentacja wniosku o wznowienie postępowania jest stosunkowo powierzchowna, bowiem przeciwstawiając wyjaśnienia A. M. złożone w sprawie II K .../10, zeznaniom świadka M. R. ze sprawy II K .../06, które były podstawowym dowodem obciążającym S. Z. nie dostrzegł, że nie był to wyłączny dowód, którym Sąd Okręgowy w O. posłużył się przy rekonstrukcji stanu faktycznego w zakresie czynów objętych wnioskiem o wznowienie postępowania, ponieważ opierał się także częściowo na zeznaniach świadka S. B. (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w O. w sprawie II K .../06 str.1, 7, 9).

W konsekwencji wnioskodawca nie wykazał, że wyrok skazujący S. Z. oparto na niezgodnych z prawdą zeznaniach M. R., których jednoznacznej wymowy nie podważają wskazane we wniosku relacje A. M.. Na ich podstawie nie sposób wnioskować aby prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w O. z dnia 28 grudnia 2006 r., sygn. akt II K .../06, utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 31 maja 2007 r., w części oznaczonej przez obrońcę z urzędu, obarczony był błędem stanowiącym podstawę wznowieniową określoną w art. 540 § 1 pkt 2 lit a k.p.k. Warto podkreślić, że ciężar dowodzenia istnienia podstaw wznowienia postępowania spoczywa na skazanym, a sam wniosek jest objętym przymusem adwokacko - radcowskim (art.545 § 2 k.p.k.). W związku z tym o ile skarżący chciał doprowadzić do wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt. 1 k.p.k. (*propter falsa*) i wykazać, że w związku z postępowaniem objętym wnioskiem ,M. R. obciążając S. Z. składał fałszywe zeznania, to stosownie do treści art.541 k.p.k., musiałby dysponować prawomocnym wyrokiem skazującym albo orzeczeniem równorzędnym potwierdzającym dokonanie tego przestępstwa, którego jednak wnioskodawca nie przedstawił.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy nie znajdując podstaw do wznowienia postępowania orzekł, jak w postanowieniu.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 639. zd. 1 k.p.k. należało zwolnić skazanego S. Z. od ponoszenia kosztów procesu za postępowanie wznowieniowe albowiem wykazany stan majątkowy zobowiązanego pozwala twierdzić, że uiszczenie ich byłoby dla niego zbyt uciążliwe. Orzeczenie o wynagrodzeniu obrońcy z urzędu oparto na podstawie art. 16 ust. 2 i 3 w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.) i § 14 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461 j.t.).